

Артем Дратований

студент 3 курсу Комунального закладу вищої освіти
«Барський гуманітарно-педагогічний коледж
імені Михайла Грушевського»

Проблеми та перспективи солідарної пенсійної системи в Україні

За сучасних умов в державі, у період воєнного стану, питання щодо пенсійного забезпечення стають особливо актуальними. Попри безпрецедентні виклики, основною метою пенсійної системи є забезпечення достойного рівня життя громадян після досягнення певного віку, втрати годувальника або у випадку інвалідності [2]. Але, реалії війни суттєво впливають на функціонування цієї системи.

Солідарна пенсійна система — це модель пенсійного забезпечення, яка базується на принципі перерозподілу ресурсів між працюючими і пенсіонерами. Вона функціонує за принципом перерозподілу коштів між поколіннями працюючих і пенсіонерів. Тобто ті, хто працює зараз, віддають частину свого доходу тим, хто вже вийшов на пенсію. Солідарна система покликана забезпечити соціальний захист для всіх членів суспільства, незалежно від їх доходів та стажу роботи. Зазвичай така система регулюється державою, яка встановлює правила і норми для внесків та виплат, забезпечуючи стабільність системи [4].

Перевагами солідарної пенсійної системи є те, що вона гарантує пенсійне забезпечення всім громадянам, незалежно від їхнього рівня доходів; є зрозумілою та прозорою; забезпечує мінімальний рівень доходу для пенсіонерів.

Проте, поряд із перевагами існують і певні недоліки. За умови старіння населення і зниження народжуваності система зазнаватиме фінансових труднощів; чинний розмір пенсії майже не задовольняє життєві

потреби людини; система не завжди пристосовується до змін ринку праці та економічних умов.

Нині, солідарна податкова система стикається із рядом проблем. Зокрема такими як [3]: постійні демографічні зміни, які призводять до зменшення кількості числа зайнятих осіб та збільшення тривалості життя, що сприяє зростанню навантаження на систему; нестабільність національної економіки та економічні кризи, що знижують рівень зайнятості і, відповідно, доходи від податкових внесків, що негативно впливає на пенсійне забезпечення; соціальна нерівність населення, яка проявляється в тому, що різні категорії громадян мають неоднакові можливості та розміри пенсій залежно від їхньої професійної діяльності, стажу та рівня доходів; низький рівень обізнаності громадян щодо їх пенсійних прав, механізмів нарахування та функціонування системи, що призводить до малої участі у ній; постійне старіння нації, внаслідок якого виникає потреба у залученні більшої кількості ресурсів для забезпечення належних пенсій, що сприяє збільшенню податкового навантаження на зайняте населення.

Для вирішення вищенаведених проблем, перш за все, необхідні реформи, які визначатимуть зміни в законодавстві, введення додаткових накопичувальних систем, підвищення обізнаності громадян та впровадження інноваційних фінансових інструментів.

На сьогодні, більшість економічно розвинутих країн приймають компромісне рішення між державною та приватною пенсією, у формі збалансованої трирівневої системи: солідарна система, накопичувальна система та добровільне недержавне пенсійне забезпечення. В Україні ж повноцінно функціонує лише два рівні системи: солідарна система, відповідно до якої щомісячні відрахування становлять 22% ЄСВ та добровільно-накопичувальна пенсійна система, яка працює в Україні з 2005 року. Тобто у пенсійній системі відсутній другий рівень накопичувальної пенсії.

Саме впровадження накопичувальної системи пенсійного страхування в Україні повинно встановити залежність розміру майбутньої пенсії особи від розміру сплачених нею протягом життя внесків, що повинно стимулювати її сплачувати внески у вищих розмірах, вивести працівників з тіньової зайнятості та легалізувати доходи працюючого населення [1].

Загалом, подальші перспективи розвитку солідарної пенсійної системи залежать від кількох факторів, включаючи демографічні зміни, умови національної економіки та політичний устрій. Серед основних векторів розвитку можна виокремити такі [2]: підвищення стійкості шляхом проведення реформ податкової системи та залучення зарубіжного досвіду з метою зміцнення фінансової стабільності; інтеграція солідарної системи у накопичувальну, або ж їх кооперація; покращення обізнаності населення щодо важливості пенсійних внесків; формування гнучких моделей з урахуванням старіння нації та змін у структурі зайнятості населення; підвищення рівня соціальної рівності шляхом реалізації програм підтримки вразливих груп, що допоможе зміцнити довіру до чинної податкової системи та забезпечити її довготривалість.

Підсумовуючи, зазначимо, що реформування пенсійного законодавства має також включати справедливий механізм зростання

пенсійних виплат, створення прозорої пенсійної системи, а також підвищення індивідуальної зацікавленості громадян у сплаті страхових внесків, зокрема, у накопичувальному пенсійному забезпеченні.

Література

1. Величко Л. К., Чорна А. М. Проблемні питання податкової системи України. *Актуальні питання забезпечення фінансової безпеки держави в умовах глобалізації*: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 лют. 2022 р.). Харків: ХНУВС. 2022. С. 48-50
2. Крушинська А. В., Кравець І. М. Недержавне пенсійне страхування як перспективний напрям соціальної політики України. *Університетські наукові записки*, 2022. № 1-2 (85-86), С. 160–176
3. Пенсійна система / Грушко В. І., Скулиш Ю. І., Лаптев С. М. та ін. 4-те вид., доп. і перероб. Київ : Майстер книг, 2019. 512 с.
4. Солідарна пенсійна система України: сучасне становище та шляхи реформування. URL: https://texty.org.ua/pdf/pensions_policy.pdf (дата звернення: 09.10.2024р.)

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**